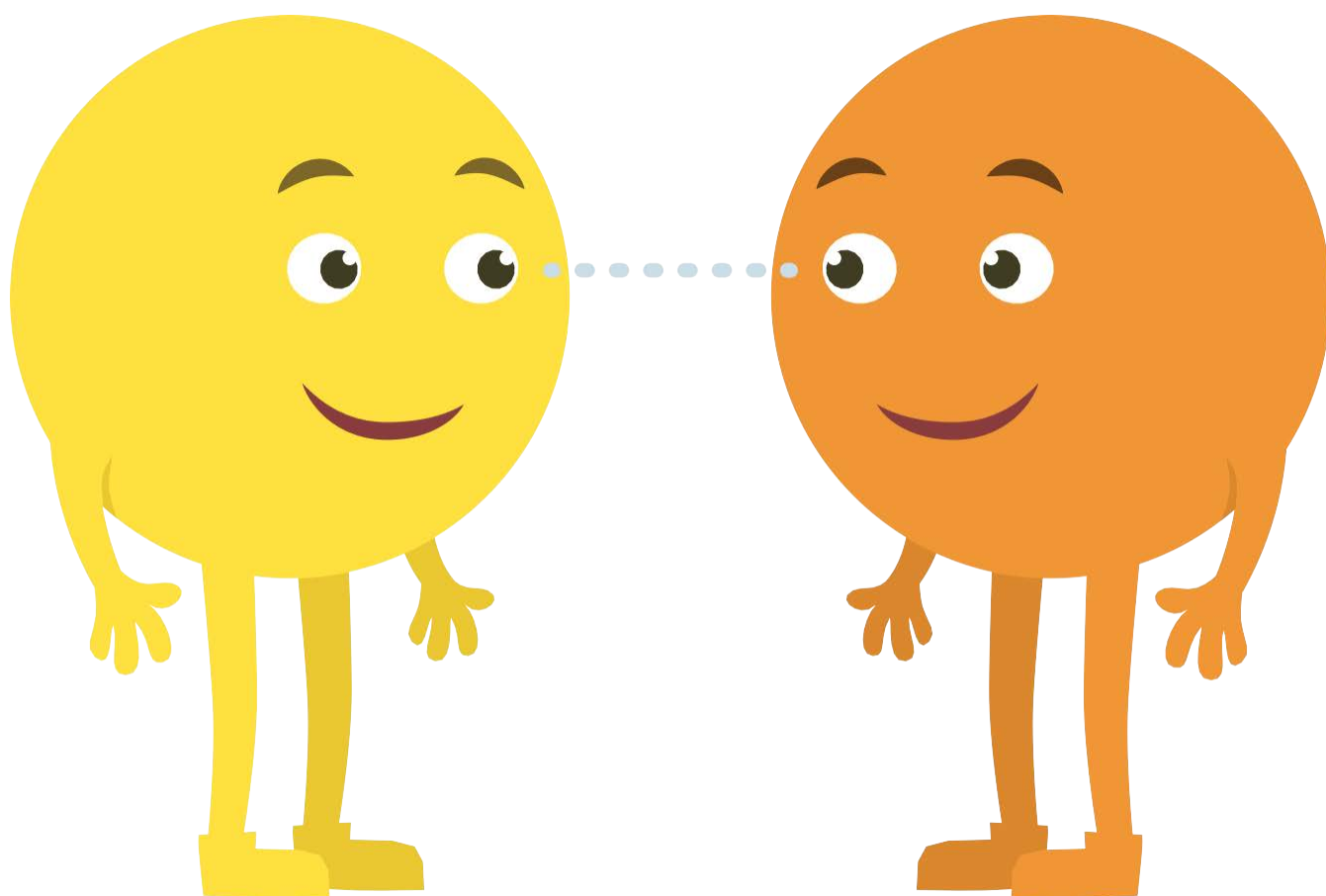

Szkoły Dialogu

dla nowych uczniów

List 2

Bliższe poznanie się

Gdy nowo przybyłe dziecko jest już w naszej szkole, robimy nowy krok, by je lepiej poznać.

Wprowadzenie

W liście 1. opisywaliśmy, w jaki sposób możesz powitać w klasie nowo przybyłe dziecko i jak zadbać o to, by szybko zadomowiło się w Waszej grupie. W tym liście znajdziesz scenariusz lekcji, którą możesz przeprowadzić, gdy jest już ono w Twojej klasie, by je lepiej poznać. Ważne, gdy do Twojej klasy dołącza nowy uczeń, by poświęcić nieco uwagi jego pochodzeniu. Inni uczniowie będą nim zapewne zaciekawieni. „Z jakiego kraju pochodzi, w czym jest dobry, co lubi robić i czy ma rodzeństwo?” A z drugiej strony warto, by nowy uczeń też dowiedział się czegoś na temat pozostałych osób z klasy. Co lubią robić, w co się lubią bawić? Czy też to potrafię i czy mogę do nich dołączyć? W jakich rodzinach mieszkają? Lekcja przedstawiona w niniejszym liście daje Ci wiele możliwości na zachęcenie dzieci do bliższego poznania się nawzajem. Z jednej strony umożliwiamy dzieciom opowiedzenie czegoś o sobie, z drugiej poznanie nawzajem swoich rodzin i korzeni. Niech każdy z uczniów ma możliwość opowiedzenia czegoś o sobie oraz zaprezentowania tego na specjalnym stole „Oto ja”. Celem umożliwienia poznania nawzajem swoich rodzin i korzeni opisujemy, jak możesz wspólnie z grupą stworzyć „Ścianę rodzin” lub „Rodzinne muzeum”.

Dla powstania pozytywnego obrazu samego siebie ważne jest, aby to, co uczniowie opowiadają na temat swoich rodzin, było oceniane pozytywnie. Dotyczy to nie tylko nowo przybyłych dzieci. Również uczniowie należący do klasy już od dłuższego czasu lubią opowiadać o swoich korzeniach. Chcemy dać wszystkim dzieciom możliwość poznania światów, w których żyją ich koledzy i koleżanki oraz pozwolić im, by nauczyły się je doceniać. Tobie jako nauczycielowi da to możliwość nawiązania kontaktu z rodzicami/opiekunami, by uzyskać obraz świata, w jakim funkcjonują. W ten sposób w klasie tworzą się więzi i wzajemne zrozumienie. Zdjęcia oraz inne formy zaprezentowania swoich rodzin, jakie wykorzystujemy, skłaniają do reakcji i ułatwiają uczniom wyrażanie siebie samych. Dzięki temu zarówno rodzice, jak i dzieci mają poczucie, iż są widziani i słyszani. „Ściana rodzin” może stanowić jednakże pewne wyzwanie w przypadku dzieci (emigrantów), które musiały pozostawić członków rodziny w kraju pochodzenia lub których członkowie rodziny zmarli czy zginęli w trakcie konfliktów lub podczas ucieczki. Doświadczenia szkół, w których uczą się dzieci, które musiały uciec ze swojego kraju, pokazują, że podczas tworzenia tego rodzaju ścian dochodzi do pięknych rozmów. Daje to dzieciom możliwość wyartykułowania smutku oraz poczucia straty, ale umożliwia też opowiedzenie z dumą o członkach rodziny i o kraju pochodzenia oraz przywołanie pięknych wspomnień.

W trakcie aktywności dzieci poznają różnice, jakie je dzielą, ale i odkrywają, że bardzo wiele je łączy. Dowiadują się także, jakie są różnice i podobieństwa pomiędzy ich rodzinami. Dotyczą one składu rodziny, nawyków oraz wartości, co często ma związek z kulturą i wiarą. Jeśli małe dzieci mają jakieś uprzedzenia, zostały one wyniesione z domu. Dlatego ważnym jest, by w przypadku nowych doświadczeń, z jakimi dzieci mają do czynienia, rodzice oferowali wsparcie i by natychmiast ich nie ukrócali.

Za pomocą tych aktywności realizujesz jeden z istotniejszych tematów dotyczących edukacji obywatelskiej. Uczysz dzieci, w jaki sposób traktować różnice pomiędzy ludźmi celem zwalczania uprzedzeń i dyskryminacji. W ramach tego tematu chcemy przywołać teorię kontaktu, która pokazuje nam jasno, iż strach przed ‘innym’ i uprzedzenia na temat innych słabną, gdy rozmawiamy lub mamy kontakt z konkretnymi osobami. Kontakt taki stymuluje utożsamianie się z innymi i empatię względem nich (1). Z tego powodu ważne jest stworzenie przestrzeni pozwalającej na pogłębione zapoznanie się z dziećmi, które musiały emigrować.

W tym liście nawiązujemy do międzynarodowych zobowiązań określonych w Konwencji o prawach dziecka (art. 29c) (2). Artykuł ten stanowi, iż edukacja w przypadku każdego dziecka musi być ukierunkowana na rozwój oraz szacunek względem:

- jego tożsamości kulturowej, języka i wartości;
- wartości wyznawanych w kraju pochodzenia dziecka;
- kraju, z którego dziecko pochodzi;
- odmiennych kręgów kulturowych;
- rodziców dziecka.

(1) Pettigrew & Troop, (2006) A meta-analytic test of intergroup contact theory.

(2) Konwencja o prawach dziecka

20 listopada 1989 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych przyjęła międzynarodową Konwencję o prawach dziecka. Zawiera ona 54 artykuły z postanowieniami dotyczącymi praw dzieci i młodzieży do 18. roku życia. Konwencję tę podpisały niemalże wszystkie państwa świata.

Można ją znaleźć na stronie internetowej: <https://brpd.gov.pl/konwencja-o-prawach-dziecka/>

W trakcie poniższej lekcji możesz zaproponować swojej grupie dwa sposoby na bliższe poznanie się. Możesz skorzystać tylko z jednego z nich lub z obu. Oba odpowiednie są zarówno dla uczniów młodszych, jak i dla starszych. Wybierz przede wszystkim to, co będzie najbardziej pasowało do Twojej grupy.

Poznajemy się jeszcze lepiej

Cel lekcji

Uczniowie bliżej zapoznają się b ze sobą i poznają swoje korzenie (rodzinne).

Materiały

- Ilustracje „Tak samo”, „Inaczej”, „Opowiadanie”, „Słuchanie”, „Duma”
- Duży arkusz papieru dla każdego z uczniów
- Przybory do rysowania i malowania
- Zdjęcia i obrazki przyniesione przez uczniów. Poproś rodziców, by przysłali Ci mailowo zdjęcia, byś mógł/mogła je wydrukować.

Przygotowanie

- Przeczytaj wprowadzenie do niniejszego listu
- Wybierz trzy osobiste rzeczy, o których będziesz opowiadać (na przykład: bransoletka po babci, muszelka z wakacji, pamiątka z dzieciństwa).
- Zastanów się, czy chcesz zaangażować w lekcję rodziców lub opiekunów.
- Narysuj swój autoportret (zobacz: Oto moja rodzina!).

Powitanie

- ▶ Co będziemy robić i czego będziemy się uczyć? Oto ja!
- ▶ Oto moja rodzina!
- ▶ Co zrobiliśmy i czego się nauczyliśmy?
- ▶ Zakończenie

Powitanie

Przeprowadź *Powitanie*, na przykład aktywność opisaną poniżej.

Każdy jest inny

Uczniowie przechadzają się po klasie, nie odzywając się. Na Twój znak każdy znajduje sobie partnera, z którym łączy daną osobę jakieś podobieństwo: takie same buty, taki sam kolor oczu, takie samo hobby lub coś w tym rodzaju. *Poszukajcie u siebie czegoś, co jest takie samo!* (Pokaż uczniom ilustrację TAKI SAM) Uczniowie nie mogą przy tym rozmawiać, więc gdy stoją w parach obok siebie, nie wiedzą, czy obie osoby z pary wybrały tę samą cechę. Gdy każdy znajdzie już swojego partnera, mówią sobie nawzajem, jaką cechę wspólną wybrali. Mogą na przykład ją wskazać. Tę aktywność można później omówić, wymieniając różnice pomiędzy nami. Wariant: uczniowie dobierają się w ten sam sposób w pary, ale z osobami, z którymi dzieli ich wyraźna różnica. (Pokaż uczniom ilustrację INNY) Na koniec poproś uczniów, by pokrótce wymienili kilka podobieństw i różnic.

▶ Co będziemy robić i czego będziemy się uczyć?

Dzisiaj przyjrzymy się temu, w jaki sposób moglibyśmy jeszcze lepiej się poznać. Oczywiście już się znamy, ale do naszej klasy dołączyła nowa osoba i dobrze byłoby, gdybyśmy dowiedzieli się o sobie jeszcze więcej. Gdy wiemy o sobie więcej, lepiej się rozumiemy.

▶ Oto ja!

W trakcie tej lekcji uczniowie bliżej poznają się nawzajem. Mogą opowiedzieć coś o sobie. Najpierw zaprezentuj im, w jaki sposób mogą to zrobić. Zastanów się, czy chcesz zaangażować w lekcję rodziców lub opiekunów. Możesz wówczas poinformować ich o założeniu tej lekcji, a oni mogą pomóc dziecku wybrać przedmioty, o których opowie ono w klasie.

Uczniowie siedzą w kręgu. Przed Tobą stoi pudełko z przyniesionymi przez Ciebie rzeczami. *Chciał(a)bym opowiedzieć Wam coś o sobie. Wykorzystam do tego kilka rzeczy, które ze sobą przyniosłem(-łam). Wy będziecie patrzeć i słuchać.* Pokaż uczniom ilustracje „Opowiadanie” i „Słuchanie”, jeżeli są w klasie osoby, które nie znają jeszcze w wystarczającym stopniu języka polskiego.

Wyjmij z pudełka pierwszy przedmiot i pozwól uczniom, by obejrzel go, podając go sobie z rąk do rąk w kręgu. Krótko opowiedz im historię tego przedmiotu, wyjaśnij, co to jest i dlaczego go przyniosłeś(-łaś). Opowiadając o nim, zaprezentuj go uczniom. Posługuj się przy tym gestami i ewentualnie pokaż, do czego przeważnie używasz tej rzeczy. Zwracaj uwagę na zaangażowanie uczniów. Chwal ich za aktywne słuchanie. Może chcą Cię o coś zapytać? To samo zrób z pozostałymi przedmiotami. Zakończ, chowając rzeczy z powrotem do pudełka.

Dzisiaj opowiedziałem(-łam) wam o sobie, wykorzystując przedmioty przyniesione z domu. Dziękuję wam bardzo za to, że słuchaliście mnie poważnie i z szacunkiem. Czy ktoś z was także chciałby opowiedzieć o sobie w taki sposób, za pomocą przyniesionych z domu rzeczy? Wybierz zatem rzeczy, za pomocą których opowiesz nam, czym chętnie się zajmujesz, co lubisz, co ci się podoba i co kochasz.

Powiedz uczniom, że mogą wybrać także rzeczy, które znajdują się w klasie, a którymi lubią się np. bawić (niektóre dzieci nie mają zbyt wiele rzeczy w domu, które mogłyby przynieść). Mogą to być także zdjęcia z czasopism lub wyświetlenie czegoś na tablicy multimedialnej. Uzgodnijcie, kto w tym tygodniu opowie o sobie jako pierwszy. Możesz ewentualnie przygotować razem z uczniami grafik, by każdy mógł sprawdzić, kiedy będzie jego kolej.

Niech aktywność bliższego poznawania się nawzajem odbywa się zawsze według stałej kolejności:

- Krok 1. Uczniowie siedzą w kręgu. Poproś ucznia, który ma w danym dniu opowiedzieć o sobie, o ustawienie na środku kręgu pudełka z rzeczami. Wyjaśnij, dlaczego to robicie w taki sposób, mówiąc: *Dzisiaj opowie nam o sobie A. Będziemy uważnie słuchać, byśmy poznali go/ją jeszcze lepiej.*
- Krok 2. Uczeń opowiada o sobie w oparciu o przyniesione przedmioty. Pozostali uczniowie słuchają.
- Krok 3. Uczniowie mogą teraz zadać pytania. Uczeń wskazuje kolejne osoby, które zadają pytania, po czym odpowiada na nie.
- Krok 4. Dziękujesz uczniowi, który opowiadał oraz chwalisz go za opowiedzenie o sobie, a grupę za słuchanie.
- Krok 5. Na koniec pytasz ucznia, które z przyniesionych przez niego rzeczy chciałby

zaprezentować na stoliku „Oto ja!”. Uczeń wpisuje swoje imię na wizytówce (może się na niej znaleźć także jego zdjęcie), którą umieszcza obok swoich rzeczy na stoliku. Gdy przychodzi kolej następnej osoby na opowiadanie o sobie, poprzedni uczeń zabiera swoje rzeczy ze stolika do domu.

► Oto moja rodzina!

Przygotuj portret swojej rodziny, np. naklejając zdjęcia lub wykonując rysunki opowiadające o Tobie i członkach Twojej rodziny, współmieszkańcach oraz znajomych, na dużym arkuszu papieru (przedstawiające Wasz dom, określone cechy, sposób spędzania wolnego czasu itd.).

Zastanów się, czy chcesz zaangażować w lekcję rodziców lub opiekunów. Możesz wówczas poinformować ich o założeniu tej lekcji, a oni mogą pomóc dziecku wybrać elementy, które ono zaprezentuje.

W nadchodzącym czasie będziemy opowiadać sobie o naszych rodzinach. Weź przygotowany przez siebie portret swojej rodziny. Najpierw ja opowiem wam o mojej rodzinie. Zrób to w oparciu o przygotowane zdjęcia, ilustracje i teksty. Poproś uczniów, by najpierw wysłuchali Twojej opowieści. Pokaż uczniom ilustrację „Słuchanie”.

Gdy skończysz, mogą zadawać pytania.

Teraz poproś ich, by zaczęli tworzyć portrety swoich rodzin. Może skorzystać z następujących pomysłów:

- Namalowanie obrazu na arkuszu papieru i ewentualne oprawienie go w prawdziwą ramę. Naklejenie na arkusz papieru zdjęć, rysunków, liścików z tekstami przedstawiających rodzinę ucznia.
- Zrób miejsce na ścianie (lub jej części), by powiesić na niej prace uczniów. Mogą to być:
 - o zdjęcia różnych rodzin;
 - o rysunki drzew genealogicznych (rysunek drzewa z okrągłymi miejscami na narysowanie portretów poszczególnych członków rodziny, zaczynając od dziadka i babci u góry);
 - o rysunki przedstawiające rodzinę: tułów każdej osoby wykonany jest za pomocą drewnianej pieczętki, zaś nogi, ręce i głowa są rysowane prostą kreską;
 - o rysunki mogą zostać otoczone ramkami, np. wykonanymi z różnych rodzajów makaronu pomalowanego na wybrany kolor lub z patyczków do lodów.

Zakończ zajęcia, chwalcąc uczniów za kreatywność w tworzeniu prac. Poproś także, by wyrazili aprobatę wobec siebie nawzajem.

► Co zrobiliśmy i czego się nauczyliśmy?

Dzisiaj nauczyliśmy się, jak możemy opowiedzieć coś o sobie. W nadchodzącym czasie będziemy wykonywać jeszcze więcej tego rodzaju aktywności. Wiemy teraz, jak możemy opowiadać sobie nawzajem o swoich rodzinach. W ten sposób jeszcze lepiej się poznajemy.

► Zakończenie

Przeprowadź **Zakończenie**, na przykład aktywność opisaną poniżej.

Zamarzanie i rozmarzanie

Uczniowie stoją w sali niczym zamrożeni. Włącz muzykę i podaj nazwę części ciała, która rozmarza, a więc można nią zacząć ruszać. Zaprezentuj na sobie. Reszta ciała nadal pozostaje zamrożona. Co chwilę 'rozmarzają' kolejne części ciała. Po rozmrożeniu pięciu części ciała wszyscy z powrotem zamarzają i zabawa zaczyna się od nowa.

Nauczyciel

- Codziennie posługuj się pojęciami „Inny” i „Taki sam”.
- Pamiętaj, że przy tworzeniu prac najważniejsze są rozmowy na temat własnych rodzin prowadzone przez uczniów. Możesz zachęcać dzieci do rozmawiania na ten temat, prosząc je o wykonywanie pracy w grupkach oraz umieszczając prace w klasie, co będzie stanowić zachętę do przystąpienia przy nich i rozmowy na ich temat. Zadbaj, by rodzice również mogli je zobaczyć!

Dalsze działania

Praca nad portretami

W nadchodzącym czasie dawaj uczniom okazję do pracy nad portretami ich rodzin.

Wystawa w klasie

Gdy prace będą gotowe, możesz poprosić uczniów o porozmawianie na ich temat. Uczniowie siadają w kręgu i każdy kładzie przed sobą na ziemi swój obrazek. Jeżeli w tej aktywności uczestniczą rodzice, przywitaj ich. Poproś jednego z uczniów o opowiedzenie kilku słów na temat swojej pracy. Zachęć pozostałe osoby do aktywności za pomocą poleceń: *Wstań, jeżeli też masz dziadka. Lub: wstań, jeżeli też mieszkasz w mieszkaniu.* Wskaż na obrazkach, co jest „takie samo”, a co „inne”.

Teraz poproś uczniów, by porozmawiali o swoich pracach w parach. Ewentualnie zaprezentuj im najpierw, w jaki sposób mogą to zrobić. Rodzice mogą coś dopowiadać lub pomagać swoim dzieciom w ubieraniu swoich myśli w słowa. Zachęć także obcojęzycznych uczniów i rodziców, by mówili w swoim języku. Sam(a) przechadzaj się po sali i pomagaj kolejnym osobom oraz chwal uczniów za ich zachowanie w trakcie rozmowy i słuchania. Niech trwa to przez kilka minut. Poproś teraz, by uczniowie wskazali, co w ich parach było „takie samo”, a co „inne”. Powiedz, że widzisz dumę dzieci ze swoich rodzin. Pokaż uczniom ilustrację „Duma”.

Zakończ, dziękując rodzicom za obecność.

Dzisiaj rozmawialiśmy o naszych rodzinach. Jesteśmy z nich dumni. Niektóre rzeczy są takie same we wszystkich rodzinach, a inne zupełnie różne. I to jest piękne! Pokaż przy tym ilustrację.